

De Watersector Exportindex (WEX)

Prognose 2005

drs. P. Gibcus

drs. W.H.J. Verhoeven

Zoetermeer, februari 2006

Dit onderzoek is gefinancierd door het programma Partners voor Water.

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij EIM bv. Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, alsmede opslag in een retrieval system, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van EIM bv. EIM bv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

The responsibility for the contents of this report lies with EIM bv. Quoting numbers or text in papers, essays and books is permitted only when the source is clearly mentioned. No part of this publication may be copied and/or published in any form or by any means, or stored in a retrieval system, without the prior written permission of EIM bv. EIM bv does not accept responsibility for printing errors and/or other imperfections.

De Watersector Exportindex (WEX)

In 2000 ging het programma Partners voor Water van start met als doel de internationale positie van de Nederlandse watersector te versterken. Om een goede indruk te verkrijgen van deze exportpositie is in 2002 het grootschalige onderzoek Strategische Waterkaarten I uitgevoerd. Als onderdeel van dit onderzoek hebben 200 bedrijven en instellingen die actief zijn in de watersector gegevens aangeleverd over hun Nederlandse en buitenlandse (water)omzet in 2000. De omzet van de totale watersector kwam in 2000 uit op 11,5 miljard euro. Maar liefst 3,9 miljard euro was afkomstig uit de export van wateractiviteiten. De waterbouw heeft het grootste aandeel in de export van wateractiviteiten (zie tabel 1).

tabel 1 Omzet en export van de Nederlandse watersector in 2000, onderverdeeld naar marktsegment

	Omzet		Export	
	in € mld.	in %	in € mld.	in %
watervoorziening	3,1	27	0,5	13
afvalwater	2,4	21	0,9	23
waterbeheer	1,4	12	0,3	8
water en groen	0,8	7	0,4	10
waterkracht	0,1	1	0,0	0
waterbouw	3,5	30	1,8	45
overig	0,2	2	0,1	3
totaal watersector*	11,5	100	3,9	100

* Door afronding van de cijfers op één decimaal kan de optelling van de individuele cijfers afwijken van het totaalcijfer.

Bron: 'Strategic Watercards', Netherlands Water Partnership, 2002.

WEX: index om de ontwikkeling van de export van de watersector te volgen

Om de ontwikkeling van de export van de watersector in kaart te brengen, is door EIM een indexcijfer voor de export van wateractiviteiten ontwikkeld: de WEX. De WEX wordt opgebouwd vanuit de in tabel 1 genoemde deelsectoren. Het basisjaar voor de WEX is 2000: het jaar waarvoor de omzet en export reeds nauwkeurig bepaald waren in het onderzoek Strategische Waterkaarten I. De WEX is voor dat jaar gelijkgesteld aan 100. Tot en met 2003 is de 'historische' WEX gebaseerd op statistische bronnen. De statistieken hebben echter als nadeel dat ze sterk achterlopen. Uitgangspunt voor het opstellen van een actuele WEX is het feit dat een goed beeld van de huidige totale export van de Nederlandse Watersector kan worden verkregen, door de gegevens van een aantal grote spelers uit de markt te combineren. Hierbij biedt een enquête uitkomst. Door de medewerking van een groot aantal bedrijven, is het mogelijk gebleken om reeds een actuele WEX voor 2003, een voorlopige vaststelling voor 2004 en een prognose voor 2005 te presenteren.

WEX stijgt tot en met 2001, daarna een aantal jaren waarin WEX daalt

De ontwikkeling van de WEX is gepresenteerd in figuur 1. Tot 2001 is de omzet uit export van wateractiviteiten flink toegenomen. In het topjaar 2001 stond de index voor de export van wateractiviteiten op 110,5. Dit komt neer op een export van wateractiviteiten van 4,4 miljard euro. Daarna is een periode van laagconjunctuur ingetreden. Niet alleen de Nederlandse economie kwam in een recessie terecht, maar ook de mondiale

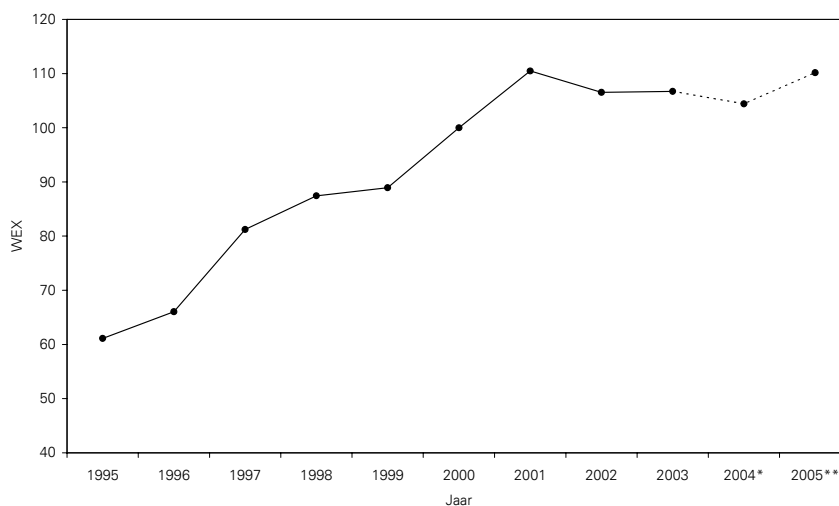
In 2005 neemt de WEX
weer toe

economie kreeg het zwaar te verduren. Dit vertaalde zich naar een lichte daling van de WEX vanaf 2001. De index kwam in 2004 uit op 104,4. De exportomvang van wateractiviteiten bedroeg hierbij 4,2 miljard euro. De watersector heeft in 2004 nog niet kunnen profiteren van de hoge mondiale economische groei van 5%¹ en de groei van de relevante wereldhandel met 7,3%.

In 2005 heeft de watersector wel geprofiteerd van de mondiale groei van de wereld-economie (4,5%) en de relevante wereldhandel (5,5%). Circa 70% van de bedrijven beoordeelt de situatie op de buitenlandse markt voor wateractiviteiten als gunstig tot zeer gunstig. Een en ander vertaalt zich naar de exportpositie van de watersector. De WEX voor 2005 zal weer stijgen. De ondergrens voor de stijging voor 2005 ten opzichte van 2004 wordt geschat op 5,5%. In dat geval zal de WEX 2005 uitkomen op 110,1 en bedraagt de exportomvang van wateractiviteiten 4,4 miljard euro. Daarmee is de prognose voor de WEX 2005 gelijk aan de WEX voor het topjaar 2001.

Bedrijven binnen de watersector zien momenteel de meeste kansen voor de export van wateractiviteiten in Azië en het Midden-Oosten. In deze delen van de wereld groeit de economie sterk met respectievelijk 6% en 4¾%. Bedrijven in de watersector zijn minder optimistisch over hun kansen in Nederland en in de EU-landen. De groei in Nederland en het eurogebied was bijzonder laag met ¾% respectievelijk 1¼%².

figuur 1 De Watersector Exportindex (WEX) voor de periode 1995-2005 (2000=100)

* De WEX 2004 betreft een voorlopige realisatie.

** De WEX 2005 betreft een prognose van de ondergrens.

Bron: EIM, 2006.

Ongeveer een derde
van de omzet in de wa-
tersector behaald door
export

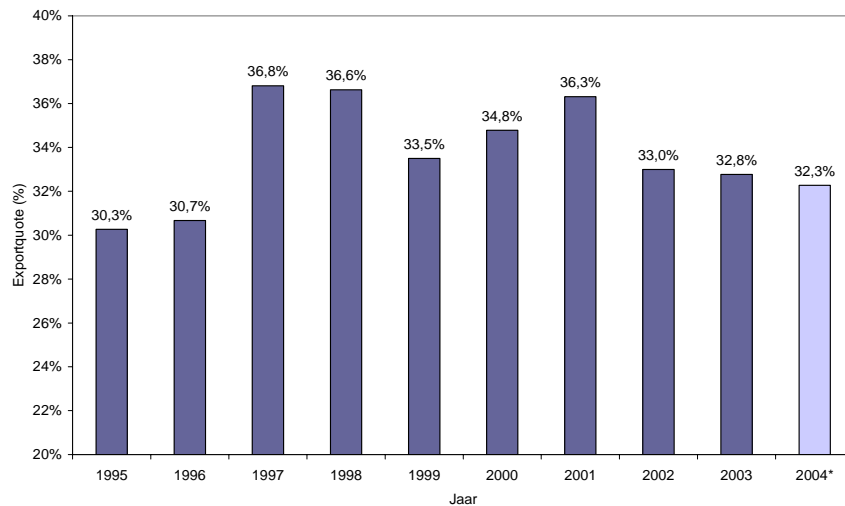
De afgelopen jaren werd de exportgroei aangetast door de laagconjunctuur. Inmiddels heeft zich een economisch herstel voorgedaan. Door de export van de watersector te relateren aan de totale omzet van de watersector (de exportquote), vindt een correctie plaats voor de laagconjunctuur. In de periode 1995-2004 werd ongeveer een derde van de omzet in de watersector behaald door de export (zie figuur 2). Een exportquote voor 2005 kan nog niet definitief worden vastgesteld. De eerste gegevens wijzen wel uit dat

¹ Centraal Planbureau, *Centraal Economisch Plan 2005*, Den Haag.

² Raming Centraal Planbureau, *Nieuwsbrief december 2005*, Den Haag.

de exportquote in 2005 ten opzichte van 2004 licht gedaald is. Kortom, in 2005 is de omzet uit wateractiviteiten sterker gestegen dan de export van wateractiviteiten. Opvallend is dat in jaren van hoogconjunctuur de exportquote procentueel toeneemt en bij laagconjunctuur weer afneemt. Ook ten tijde van de valutacrisis in 1999 is het aandeel gezakt. Voor 2004 is vermoedelijk de concurrentiepositie op de buitenlandse markt voor een deel debet aan de daling van de exportquote. De export van goederen is afhankelijk van de dollar/eurokoers. In 2004 daalde de waarde van de dollar flink ten opzichte van de euro. Dit houdt in dat Nederlandse exporteurs minder ontvangen voor hun goederen met als gevolg een lagere opbrengst. Daarnaast komen bij een economische verslechtering de prijzen onder druk te staan, waardoor kleine spelers de buitenlandse markt mijden.

figuur 2 Exportquote van de watersector, 1995-2004

* De exportquote voor 2004 betreft een voorlopige realisatie.

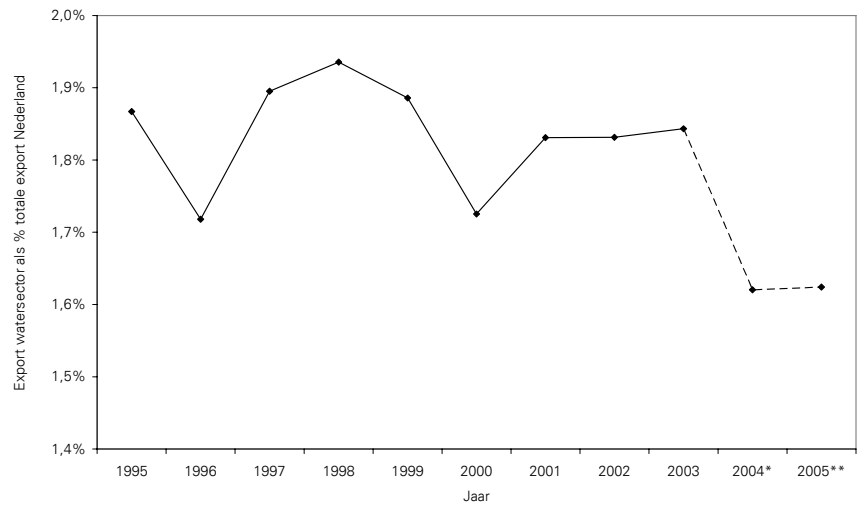
Bron: EIM, 2006.

Exportpositie van de watersector redelijk stabiel met uitzondering van 2004

Voor een beter inzicht in de exportpositie van de watersector is in figuur 3 de export van wateractiviteiten uitgedrukt als percentage van de totale export in Nederland. Het exportaandeel van de watersector in de totale export is de afgelopen jaren redelijk stabiel gebleken en schommelt rond 1,8%. Alleen in 2004 blijft de export van de watersector achter bij de totale Nederlandse export. Vooral de wederuitvoer leverde een zeer belangrijke bijdrage aan de Nederlandse exportgroei. De binnenlands geproduceerde uitvoer profiteerde veel minder van het herstel van de internationale conjunctuur. Voor 2005 geldt dat zowel de export van de watersector als de totale export gestegen is. De toename van de export van de watersector wordt op minimaal 5,5% geschat. De totale uitvoer van goederen is in 2005¹ met 5¼% gestegen. In 2005 presteerde de watersector iets boven gemiddeld. De export van water als percentage van de totale export neemt in 2005 toe en bedraagt minimaal 1,6%.

¹ Raming Centraal Planbureau, *Nieuwsbrief december 2005*, Den Haag.

figuur 3 De export van de watersector gerelateerd aan de totale export in Nederland (1995-2004)

* Voor 2004 betreft het een voorlopige realisatie.

** Voor 2005 betreft het een prognose van de ondergrens.

Bron: EIM, 2006.